

**TFRS DEĞİŞİKLİKLERİNE UYUM KAPSAMINDA KURUM GENEL DEĞERLENDİRMELERİ
HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (SAYI: 3)
(2022/1)**

Bilindiği üzere, poliçe primlerinin vadeli tahsil edilmesi halinde, gelecek dönemlerde tahsil edilecek primler mevcut bilançoda ilgisine göre “106-Banka Garantili ve Üç Aydan Kısa Vadeli Kredi Kartı Alacakları” ile “120-Sigortacılık Faaliyetlerinden Alacaklar” hesabı altında yer alan “12001 Sigortalılardan Alacaklar” ve “12003 Aracılardan Alacaklar” hesapları altında takip edilmektedir. İhtisas Komitelerinde yapılan değerlendirmeler çerçevesinde, söz konusu hesapların uygulanıp uygulanmamasına ilişkin bazı konuların açıklığa kavuşturulmasında ve Kurumumuzun mütalaasının sektörle paylaşılmasında yarar bulunduğu değerlendirilmektedir.

Bilindiği üzere, TFRS 17 Standardının 33 üncü paragrafında “*İşletme, bir sigorta sözleşmesi grubunun ölçümüne, gruptaki her bir sözleşmenin sınırı içinde kalan gelecekteki bütün nakit akışlarını dahil eder (bakınız: 34’üncü paragraf). 24’üncü paragraf uyarınca işletme, gelecekteki nakit akışlarını daha yüksek bir toplulaştırma düzeyinde tahmin edebilir ve daha sonra sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarını sözleşme gruplarına dağıtabilir. Gelecekteki nakit akışlarına ilişkin tahminler:*

(a) *Gelecekteki bu nakit akışlarının tutarı, zamanlaması ve belirsizliği hakkında aşırı maliyet veya çabaya katlanılmadan elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri tarafsız bir biçimde içerir (bakınız: B37–B41 paragrafları). İşletme bunu yapabilmek için, muhtemel tüm sonuç aralıklarının beklenen değerini (diğer bir ifadeyle, olasılıklara göre ağırlıklandırılmış ortalamasını) tahmin eder.*

(b) *İlgili piyasa değişkenlerine ilişkin tahminlerin bu değişkenlere ilişkin gözlemlenebilir piyasa fiyatları ile tutarlı olması kaydıyla işletmenin bakış açısını yansıtır (bakınız: B42–B53 paragrafları).*

(c) *Günceldir—Tahminler, ölçüm tarihinde var olan koşulları, gelecekle ilgili o tarihteki varsayımları da içerecek şekilde yansıtır (bakınız: B54–B60 paragrafları).*

(d) *Açıktır—İşletme, finansal olmayan risk düzeltmesini, diğer tahminlerden ayrı olarak tahmin eder (bakınız: B90 paragrafı). İşletme, en uygun ölçüm yöntemi bu tahminleri birleştirmedikçe, nakit akışlarını da paranın zaman değerine ve finansal riske ilişkin düzeltmeden ayrı olarak tahmin eder (bakınız: B46 paragrafı).” ifadesi yer almaktadır. Bu kapsamda, sözleşme sınırları içinde sigortalının yaptığı ödemelerin esas alınması gerekmektedir. Bu hüküm çerçevesinde Kurumumuzun değerlendirmeleri ise aşağıda yer almaktadır.*

Poliçe Primlerinin Vadesine Göre Alacakların Takibi

Poliçenin priminin taksitli olarak tahsil edildiği durumlarda, poliçede düzenlenen vadelere kadar ki alacaklar “Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Yükümlülükler” altında primler ile ilgili nakit akışlarında gösterilmelidir. Bu alacaklar vadesi içinde tahsil edildiğinde tahsilata ilişkin gerekli kayıtlar yapılmalıdır. Vadesi içinde tahsil edilmeyen alacaklar için ise ilgisine göre aşağıdaki işlemlerden uygun olanı uygulanmalıdır.

Doğrudan Şirket Hesaplarına Ödenmesi Gereken Prim Alacakları

Prim ödemelerinin vadeleri geldiğinde doğrudan şirket hesaplarına yapılması gerektiği durumlarda, primler tahsilat yapılana kadar “Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Yükümlülükler” altında nakit akışlarında gösterilmelidir.

Kredi Kartı Alacakları

Mevcut bilançoda banka garantili kredi kartı alacaklarından üç aydan kısa vadeli olanlar “106 - Banka Garantili ve Üç Aydan Kısa Vadeli Kredi Kartı Alacakları” içinde, vadesi daha uzun olanlar ise “12097 - Banka Garantili Kredi Kartı Alacakları” altında gösterilmektedir. Bununla birlikte kredi kartı alacaklarına ilişkin olarak sektör genelinde sözleşme şekline göre;

- tek taksit seçeneği ile tanzim edilen sözleşmelerde tahsilatın banka tarafından garanti edildiği,
- birden fazla taksit seçeneği ile banka blokajı yoluyla tahsilatın banka tarafından garanti edildiği bir aydan daha uzun süreli vadesi olan ve
- birden fazla taksit seçeneği ile banka blokajı olmadan tahsilatın banka tarafından garanti edilmediği bir aydan daha uzun süreli vadesi olan

durumlar bulunmaktadır.

Buna göre;

1. Tek taksit seçeneği ile tanzim edilen sözleşmelerde poliçenin düzenlenmesi ve kredi kartından prim için ödeme alınması durumunda sigortalının ödeme yükümlülüğü tamamlanmış olmaktadır. Bu durumda, prime ilişkin alacak bankadan tahsil edilene kadar “102-Bankalar” altında açılacak hesap altında takip edilmesi gerekecektir.

2. Birden fazla taksit ile tanzim edilen poliçelerde, poliçede düzenlenen vadelere kadar ki alacaklar “Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Yükümlülükler” altında primler ile ilgili nakit akışlarında gösterilmelidir. Bu primler vadesi içinde tahsil edilirse, gerçekleşen tahsilata ilişkin kayıtlar yapılır. Ancak, söz konusu tahsilatlar bankanın blokeli hesaplarında tutulduğu süre boyunca “102-Bankalar” altında açılacak hesap altında takip edilmesi gerekecektir. Bu alacakların vadesinde tahsil edilememesi halindeyse ilgisine göre aşağıdaki işlemler yapılır.

a. Banka tarafından garanti edilen kredi kartı alacaklarında, poliçede belirlenen vade tarihi itibarıyla bu alacaklar Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Yükümlülükler hesabından çıkarılır ve “102-Bankalar” altında açılacak hesap altında takip edilmeye başlanır.

b. Banka tarafından garanti edilmeyen kredi kartı alacaklarında, poliçede belirlenen vade tarihi itibarıyla Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Yükümlülükler altında yer alan nakit akışları içerisinde değerlendirilmesi gerekir. Tahsilat yapılamama ihtimalinin getireceği tahsilat riski de dikkate alınır.

Diğer taraftan, şirketin tahsilat tarihini belli bir maliyete katlanarak erkene alması TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

Aracılardan Alacaklar

Sigorta şirketlerinin aracılar vasıtasıyla tanzim ettikleri sigorta sözleşmelerinde, prim alacaklarının aracılardan tahsil yetkisinin olduğu ve olmadığı durumlara göre ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir.

Tahsil yetkisi olmayan aracılar vasıtasıyla tanzim edilen sigorta sözleşmeleri için, sigortalılar ödemelerini sigorta şirketinin sunmuş olduğu sistem üzerinden kredi kartı vasıtasıyla gerçekleştirmeleri halinde, şirketlerden bir önceki başlık altında değerlendirilen hususlardan ilgisine göre uygun olan metodolojinin takip edilmesi beklenmektedir. Ödemenin doğrudan şirket hesaplarına yapılması gerektiği durumlarda ise tahsilat yapılana kadar “Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Yükümlülükler” altında nakit akışlarında takip edilir.

Tahsil yetkisi olan aracılar vasıtasıyla tanzim edilen sigorta sözleşmeleri için ise şirket; Standardın 33 üncü paragrafı uyarınca; gelecekteki bu nakit akışlarının tutarı, zamanlaması ve belirsizliği hakkında aşırı maliyet veya çabaya katlanılmadan elde edilebilen tüm makul ve desteklenebilir bilgileri tarafsız bir biçimde içerecek şekilde tahmin eder ve sigortacılık yükümlülükleri içerisinde değerlendirir. Vadesi gelen tutarlar ise sigortalıdan tahsil edildiğinde sigortacılık yükümlülükleri dışına alınması ve sonraki adım olarak aracıdan tahsil edilip edilmeme durumuna göre yeni tek düzen hesap planında (Alternatif 1) yer alan “Diğer Alacaklar” altında açılacak hesap altında kayda alınması uygun görülmektedir. Bununla birlikte şirketlerin aracı üzerinde tahsilat takip sistemlerinin bu düzenlemeye uygun olmaması durumunda geçici olarak, vadesi gelen tutarların sigortalıdan tahsil edilip edilmediğine bakılmaksızın nakit akışları altında kayda almaları mümkündür. Reasürans işlemleri özelinde ise tahsilat takip sistemlerinin mümkün olmadığı durumlar için kalıcı olarak vadesi gelen tutarların sigortalıdan tahsil edilip edilmediğine bakılmaksızın nakit akışları altında kayda alınması mümkündür. Kurum ihtiyaç doğrultusunda Tek Düzen Hesap Planında yeni hesap açabilir.

Tahsilat Riski

Şirketler sigortalının yükümlülüğü kapsamında beklenen nakit akışlarına ilişkin üretim yöntemi ile ödeme aracına ve yöntemine göre asgari olarak Standardın gerektirdiği çerçevede tahsilat riskini de yansıtır. Ayrıca, yukarıda yer alan durumlara ilişkin olarak, sigortalının yükümlülüğünün sonlanması ve Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Yükümlülükler altından çıkarılan tutarlara ilişkin olarak, şirketin alacağını bankadan veya aracılardan takip ettiği durumlarda ilgili tutarların tahsil edilememeye riskine ilişkin TFRS 9 kapsamında gerekli değerlemelerin yapılması ve tahsil edememe riskine uygun bir karşılık ayrılması gerekmektedir.

Portföy Seviyesi

Bilindiği üzere TFRS Değişikliklerine Uyum Kapsamında Kurum Genel Değerlendirmeleri Hakkında Sektör Duyurusunda (SAYI: 2) Portföy Seviyesine ilişkin olarak “Bu kapsamda, “benzer risklere sahip olma” ve “birlikte yönetilme” dikkate alınarak ve yukarıda açıklanan şekilde şirketçe belirlenecek önemlilik kriterlerini dikkate alarak portföylerin şirketlerce serbestçe belirlenmesi gerekmektedir. Ancak, kârlılığa ilişkin olarak Kuruma yapılacak raporlamalarda, asgari portföy seviyesinin hayat dışı branşlar için Branşlar Tebliğinde yer alan ana branşlar ile, hayat branşlar için ise birikim, karma, hayat, ferdi kaza, sağlık ve irat ile bunların kredi bağlantısı olup olmamasına göre uyumlu olması beklenmelidir.”

ifadesi yer almaktadır. İlgili ifade uyarınca Kurumumuza yapılan raporlamalarda; “benzer risk” ve “birlikte yönetim” kavramları ve şirket tarafından belirlenen önemlilik kriterleri çerçevesinde oluşturulan portföyler birinci cümlede ifade edilen şekilde raporlanacak olup, asgari detayda oluşturulan portföylerden daha alt detayda finansal raporlama yükümlülüğü getirilmeyecektir. Bununla birlikte, şirketler tarafından portföylerin daha alt detayda oluşturulması halinde, Kuruma yapılacak raporlamada uygun şekilde toplulaştırılması istenecektir. Örneğin, şirketler ürünlerinin yapısını değerlendirerek ağırlıklı unsurunun yangın olduğu fakat içinde mühendislik veya sorumluluk gibi başka unsurlar da bulunan poliçeler için yangın portföyü oluşturduğunda, Kuruma yapılacak raporlamalarda yangın dışı teminatların ayrıştırılması beklenmemektedir. Şirketlerin ağırlıklı olarak yangın teminatı bulunan işleri için benzer riskler ve birlikte yönetim kavramları çerçevesinde “sadece yangın teminatı bulunan portföy” ve “ağırlığı yangın olmakla birlikte diğer teminatların da bulunduğu portföy” şeklinde iki veya daha fazla portföyler oluşturması halinde, Kuruma yapılacak raporlamada bu portföylerin sonuçlarının toplulaştırılması planlanmaktadır.

Geçiş Süreci

Bilindiği üzere TFRS Değişikliklerine Uyum Kapsamında Kurum Genel Değerlendirmeleri Hakkında Sektör Duyurusunda (SAYI: 1)'in Geçiş Süreci Yönetimine ilişkin olarak “Standartlar içerikleri itibariyle uluslararası düzenleme olmakla birlikte ülkemizin kendine özgü ve standartlar kapsamında ayrıca düzenlemeye ihtiyacı olan hususları bulunmaktadır. Sigortalar için oluşturulan havuz uygulamaları, iskonto oranının hesaplanmasında dikkate alınacak kriterlerin farklılaşması, katılım sigortacılığının prensiplerinin standartlar kapsamında değerlendirilmesi gibi konular bu hususların bir kısmını oluşturmaktadır. Ayrıca, bazı şirketlerin bilgi sistemlerinin yapılacak ciddi boyuttaki dönüşüme uygun olmaması gibi sebeplerle standartlara tam uyum konusunda zorluk yaşayabileceği de değerlendirilmektedir.

Belirtilen sebeple veya benzeri makul sebeplerle 01.01.2023 tarihinde standarda tam uyumunun şirketlerin hepsini kapsayacak şekilde gerçekleşmesinin mümkün olmaması ihtimali de değerlendirilmektedir. Bu durumda, şirketlerin standartlara tam uyum gösterebileceği döneme kadar geçiş dönemi mali tabloları hazırlamalarına imkân tanınması planlanmaktadır. Bu konudaki planlar süreç içinde gerçekleştirmelere bağlı olarak netleşecektir. Ancak, geçiş dönemi uygulaması sağlanırsa, bu uygulamayı yapan şirketlerin nakit akışı tahminlerinde güvenlik yüklemesi yapması, sektör ortalamalarına belirli bir risk yüklemesi yapılmış risk faktörleri uygulaması, iskonto faktörlerinin sektör ortalamalarının altında uygulaması gibi ihtiyatlılık faktörlerini uygulamalarının zorunlu tutulabileceği beklenmelidir. Ayrıca, zamanında geçiş yapamayan şirketlerin maruz kaldığı riskin doğru ölçülememesi ihtimalinin sermaye yeterliliği hesaplamalarına yansıtılması da mümkündür.” ifadesi yer almaktadır. Şirketler ile yapılan görüşmelerde bahse konu ifadenin bazı şirket yetkililerince yanlış yorumlandığı anlaşılmakta olup bu konuda ilave acıkma yapma gereği duyulmuştur. Bu ifadeden TFRS 17'ye geçişin ertelenebileceği anlamı çıkarılmaması gerekmekte olup, ilgili ifade uyarınca şirketlerin TFRS değişikliklerine uyum sağlayamadığı alanlar kapsamında Kurumumuzca belli oranların veya tutarların geçici olarak sağlanmasının mümkün olabileceği gibi bu alanlara uyum sağlayamamanın belli bir güvenlik yüklemesine neden olacağı ifade edilmektedir. İskonto oranı veya risk düzeltmesi tutarlarının şirketler tarafından hesaplanmadığı durumlarda bahse konu oranların Kurumumuzca ihtiyatlı bir şekilde sağlanması veya bu kapsamdaki şirketin sermaye yeterlilik rasyosunun %25 gibi bir oranda artırılması, geçiş yapamayan şirketlerin teknik karşılıklarının %25 gibi güvenlik yüklemesine tabi tutulması gibi uygulamalar geçişi tamamlayamayan

şirketlere uygulanabilecek geçiş dönemi uygulamalarına örnek olarak verilebilir. Burada verilen oranlar farazi oranlar olup, şirketlerin geçiş sağlayamadıkları alanlar ve buna ilişkin Kurumumuzca talep edilecek güvenlik yüklemeleri süreç içinde mevzuat çalışmaları yapılırken daha detaylı olarak belirlenecektir.

şirketlerin 01.01.2023 tarihinde ilgili standartlara tam uyum sağlaması esas olup, belirli alanlarda gerekçeleri açıklanmak üzere azami uyum seviyesi ile geçiş süreci mümkün olabilecektir. Bu geçiş sürecine ilişkin şirketlerin Kurumumuza sunacakları geçiş takvimi ile onay alması gerekmektedir. Bu süreçlere ilişkin ilerleyen dnemelerde uygulamaların nasıl yapılacağı daha detaylı olarak açıklanacaktır.

